

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 168/07-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. júna 2007 predbežne prerokoval sťažnosť S., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. R. A., B., pre namietané porušenie jej základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 144 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 284/05-158 z 21. marca 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S., s. r. o., o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola faxom 7. augusta 2006 a následne poštou 9. augusta 2006 doručená sťažnosť S., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. R. A., B., pre namietané porušenie jej základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 144 ods. 1 a 2 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 284/05 158 z 21. marca 2006.

Sťažovateľka uviedla, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) č. k. 38 Coch 3/03-124 zo 17. mája 2005 jej bola ako žalovanej vo veci ochrany osobnosti uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 2 000 000 Sk. Podľa vyjadrenia sťažovateľky základom žaloby bolo uplatnenie práva

na náhradu nemajetkovej ujmy v uvedenej sume, ktorá mala vzniknúť žalobcovi v dôsledku neoprávneného zásahu do jeho práv spojených s ochranou osobnosti tým, že ako vydavateľka týždenníka P. (ďalej len „týždenník“) uverejnila článok s názvom „...“. V uvedenom konaní mal podľa vyjadrenia sťažovateľky žalobca namietat', že uverejnením tohto článku bolo zasiahnuté do jeho práv na ochranu osobnosti, pretože článok mal obsahovať zverejnenie nepravdivých údajov a difamujúcich úvah o ňom ako sudcovi Krajského súdu v B. v súvislosti s jeho rozhodovacou činnosťou, ako aj zverejnenie jeho podobizne bez jeho súhlasu.

Proti prvostupňovému rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, ktorým dôvodila, že uverejnením spomínaného článku realizovala ústavou zaručené základné právo na slobodu prejavu a že na zverejnenie podobizne žalobcu mala preukázateľne konkludentný súhlas, zároveň poukázala aj na to, že v článku bol dodržaný princíp proporcionality, pretože autorka článku dala žalobcovi priestor vyjadriť sa k nastolenej problematike. Na základe uvedeného žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobu v plnom rozsahu zamietol.

O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 5 Co 284/05-158 z 21. marca 2006 tak, že prvostupňové rozhodnutie ako vecne správne potvrdil. Stotožnil sa s názorom okresného súdu, podľa ktorého zverejnením článku v týždenníku došlo k zásahu do práv spojených s ochranou osobnosti. Sťažovateľka uviedla, že krajský súd odôvodnil svoj právny názor aj tým, že zverejnením článku došlo k upriamaniu pozornosti na žalobcu uvedením jeho mena a priezviska na rozdiel od ďalších v článku spomenutých osôb, ako aj tým, že článok mal vyvolať dojem o nezákonnosti a nespravodlivosti súdneho rozhodnutia, na ktorom sa podieľal žalobca, pričom článok svojím obsahom prekročil rámec nevyhnutný pre objektívne informovanie verejnosti, a to vzhľadom na to, že informácie o trestnej činnosti páchatel'ov vyzneli len druhoradým dojmom, zatiaľ čo na konanie žalobcu ako sudcu bol daný dôraz, pričom toto konanie bolo prezentované ako konanie nezlučiteľné so zákonom. Sťažovateľka zároveň uviedla, že krajský súd sa v odôvodnení rozsudku dotkol aj problematiky zverejnenia podobizne žalobcu bez jeho súhlasu. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na konštatáciu krajského súdu, v rámci ktorej uviedol, že takýto

súhlas musí byť výslovný, a teda preukazovanie skutočnosti, že žalobca nevyslovil súhlas so zverejnením svojej podobizne je irelevantné a neproduktívne.

Sťažovateľka sa domnievala, že namietaným rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj k porušeniu čl. 144 ods. 1 a 2 ústavy.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie v náleze vyslovil, že krajský súd rozsudkom č. k. 5 Co 284/05-158 z 21. marca 2006 porušil jej základné právo podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj čl. 144 ods. 1 a 2 ústavy, namietaný rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 200 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 22 714,70 Sk vrátane dane z pridanej hodnoty.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 199/02, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06).

Z obsahu sťažnosti, ako aj jej príloh je zrejmé, že sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a porušenie čl. 144 ods. 1 a 2 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 284/05-158 z 21. marca 2006.

Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

Podľa čl. 144 ods. 2 ústavy ak sa súd domnieva, že iný všeobecne záväzný právny predpis, jeho časť alebo jeho jednotlivé ustanovenie, ktoré sa týka prejednávanej veci, odporuje ústave, ústavnému zákonu, medzinárodnej zmluve podľa čl. 7 ods. 5 alebo zákonu, konanie preruší a podá návrh na začatie konania na základe čl. 125 ods. 1. Právny názor ústavného súdu obsiahnutý v rozhodnutí je pre súd záväzný.

Porušenie základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy sťažovateľka videla v tom, že krajský súd *„právnymi názormi, ktoré ho viedli k rozhodnutiu v predmetnej veci, nad mieru nezodpovedajúcu proporcionálne správne hodnoteniu dôležitosti jednotlivých ústavných práv, ktoré sú v danom prípade v istom konflikte pripisoval viac významu právam občana, sudcu a na druhej strane znižoval význam práva na slobodu prejavu“*.

Ústavný súd konštatuje, že konflikt medzi základným právom na slobodu prejavu spočívajúcim v publikovaní článku sťažovateľkou ako vydavateľkou týždenníka a základným právom na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena premietnutým do žaloby na ochranu osobnosti bol predmetom skúmania krajského súdu v rámci odvolacieho konania vedeného pod sp. zn. 5 Co 284/05. Jeho výsledkom je rozsudok z 21. marca 2006, ktorým krajský súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa o tom, že článok ňou publikovaný znamenal zásah do práv spojených s ochranou osobnosti.

Je nepochybné, že krajský súd sa v namietanom rozsudku zaoberal konfliktom uvedených základných práv a s prihliadnutím na dôvody odvolania zaujal k nastolenému problému svoje stanovisko. V tejto súvislosti okrem iného uviedol: *„Čitateľom bolo teda vysvetlené, že k rozhodnutiu súdu (podľa článku „žalobcu“) zrejme nevedli zákonné dôvody, ale dôvody iné, ktoré (hoci nekonkretizované) mali žalobcu presvedčiť, aby*

rozhodol nesprávne, nezákonne, nespravodlivo, či neobvykle rýchlo... Okrem priameho spochybnenia profesionálnej zdatnosti a profesionálnej cti žalobcu ako sudcu je práve osoba žalobcu označená ako prekážka v snahe všetkých poctivých policajtov, vyšetrovateľov a prokurátorov uspieť v boji s organizovaným zločinom... dôraz v článku je položený na tom, že podľa všetkých okolností to bol práve žalobca, ktorý sa konania nezlučiteľného so zákonom či konania so zákonom rozporným dopustil. V tomto je potom názor žalovanej v smere údajne plnej legitímnosti určitého stupňa provokácie formuláciou nadpisu článku v spojení s ironizujúcou úvahou autorky v závere článku úplne nesprávny. Nesprávny bol i názor žalovanej ohľadom údajného súhlasu žalobcu so zverejnením jeho podoby na fotografii uverejnenej v predmetnom článku... Súhlas sudcu so zverejnením tváre či bydliska musí byť daný výslovne a musí byť neskôr preukázateľný, pričom dôkazná povinnosť v tomto smere zaťažuje toho, kto tvár či bydlisko sudcu zverejnil.“

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že je oprávnený posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu procesnoprávných princípov konania (čl. 46 až 50 ústavy) vrátane toho, ktoré by malo za následok porušenie ďalších, nielen procesnoprávných základných práv a slobôd účastníkov konania pred všeobecným súdom (napr. II. ÚS 162/02).

Vzhľadom na to, že sťažovateľka v petite sťažnosti, ktorý je východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu, takýto návrh nenastolila, ústavný súd dospel k záveru, že namietaný rozsudok krajského súdu potvrdzujúci rozsudok prvostupňového súdu prijatý v konaní o ochranu osobnosti nemá žiadnu súvislosť so základným právom na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, porušenie ktorého sťažovateľka namietala.

Z uvedeného teda vyplýva, že sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na slobodu prejavu namietaným rozsudkom krajského súdu bez toho, aby namietané porušenie tohto práva spojila s procesným právom na súdnu ochranu, ktoré garantuje spravodlivý proces vyúsťujúci do prijatia zákonného a preskúmateľného rozhodnutia. V prípade, ak by sťažovateľka takýto postup zvolila a svoju sťažnosť by koncipovala

v naznačenom smere, ústavný súd by bol povinný preskúmať ústavnosť a súladnosť takéhoto rozhodnutia z hľadiska dodržania procesných záruk.

K namietanému čl. 144 ods. 1 a 2 ústavy ústavný súd uvádza, že jeho znenie neobsahuje garanciu základného práva alebo slobody, ktoré by bolo možné podaním individuálnej sťažnosti samostatne namietat' v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd rozhoduje o porušení základných práv a slobôd zakotvených v druhej hlave ústavy, prípadne práv zaručených medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z uvedeného teda vyplýva, že porušenie tohto článku ústavy nemožno podaním individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietat' samostatne, ale len v spojení s relevantným základným právom alebo slobodou (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06).

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú, pretože už pri predbežnom prerokovaní zistil, že na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti sa javí ako neopodstatnená.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberat' sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júna 2007